

EWA KANTOWICZ*

TRZYDZIEŚCI LAT POLSKIEGO STOWARZYSZENIA SZKÓŁ PRACY SOCJALNEJ

ABSTRAKT

Istnienie przestrzeni instytucjonalnej i organizacyjnej, w której badacze, nauczyciele szkół pracy socjalnej oraz pracownicy socjalni realizują badania i kształcenie, jest ważnym warunkiem kształtowania tożsamości pracy socjalnej. Taką swoistą przestrzeń tworzy od ponad trzydziestu lat Polskie Stowarzyszenie Szkół Pracy Socjalnej.

Podjęta dyskusja nad rolą Stowarzyszenia w promocji badań i akademickich standardów kształcenia do pracy socjalnej – jest osobistą refleksją autorki nad wkładem organizacji w tworzeniu symbolicznej i rzeczywistej przestrzeni rozwoju pracy socjalnej jako działalności profesjonalnej i dyscypliny, a także wymiany idei oraz doświadczeń teoretyczno-praktycznych pracy socjalnej w Polsce. Nie bez znaczenia jest wkład PSSPS w kreowaniu współpracy naukowo-dydaktycznej na gruncie międzynarodowym.

W artykule autorka próbuje odtworzyć pewne wydarzenia z przeszłości PSSPS, a także przestrzenie doświadczania wspólnoty członków, przez uczestnictwo w corocznych zjazdach, które w myśl R. Kosellecka stają się uwspółcześioną przeszłością, kreuującą teraźniejszość i wyznaczającą przyszłość Stowarzyszenia.

SŁOWA KLUCZOWE: Polskie Stowarzyszenie Szkół Pracy Socjalnej, przeszłość a tożsamość, kształcenie do pracy socjalnej

WPROWADZENIE

Polskie Stowarzyszenie Szkół Pracy Socjalnej jako przestrzeń dyskusji, inspiracji i rozwoju kształcenia do pracy socjalnej, badań i działania społecznego powstało 9 marca 1991 r. na zorganizowanym w Łodzi

* Uniwersytet Warmińsko-Mazurski, Wydział Nauk Społecznych, Instytut Nauk Pedagogicznych; ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-6000-7277>

zjeździe nauczycieli zajmujących się kształceniem pracowników socjalnych w wyższych uczelniach i szkołach policealnych, a prezesem Stowarzyszenia, pełniącym tę funkcję do 2011 r., została profesor Ewa Marynowicz-Hetka, która była Kierownikiem Katedry Pedagogiki Społecznej Uniwersytetu Łódzkiego.

PSSPS od ponad trzydziestu lat uczestniczy w promocji badań i akademickich standardów kształcenia do pracy socjalnej, tworząc symboliczną i rzeczywistą przestrzeń rozwoju pracy socjalnej jako działalności profesjonalnej i dyscypliny, a także wymiany idei oraz doświadczeń teoretyczno-praktycznych wokół problematyki pracy socjalnej w Polsce. Nie bez znaczenia jest wkład Stowarzyszenia w kreowanie współpracy naukowo-dydaktycznej na gruncie międzynarodowym.

PRZESZŁOŚĆ JAKO BUDULEC KSZTAŁTOWANIA TOŻSAMOŚCI POLSKIEGO STOWARZYSZENIA SZKÓŁ PRACY SOCJALNEJ – REFLEKSJA TEORETYCZNA

Uzasadnieniem dla poznawania przeszłości jest potrzeba lepszego odnalezienia się w terażniejszości dzięki zrozumieniu procesów, które ją ukształtowały. Badacze historii uważają, że poznawanie i doświadczanie przeszłości pomaga lepiej zrozumieć współczesność (Maciejczak, 2017, s. 274). Odwołując się do tych koncepcji, przeszłość można postrzegać z jednej strony jako budulec tożsamości jakiejś grupy lub wspólnoty, zbiorowości społecznej, a z drugiej zaś jako źródło wskazówek („historia jako nauczycielka życia”). Przeszłość, do której się odwołujemy, może być w dużej mierze „praktyczna” (o takiej pisali Michael Oakeshott i Hayden White (White, 2010)), może pomagać w podejmowaniu decyzji, orientowaniu się w terażniejszości, poszukiwaniu podstaw tożsamości czy uzasadnianiu działania.

W ramach interdyscyplinarnych studiów nad historią dużo uwagi poświęca się temu, jakie elementy przeszłości są kulturowo pamiętane lub zapomniane. Akcentuje się kwestie polityk pamięci i roli elit – tak zwanych nosicieli pamięci (Assmann, 2009). Badacze zwracają raczej uwagę na to, jak przeszłość jest współcześnie doświadczana na poziomie mikrospołecznym. Jeden z czołowych socjologów pamięci Jeffrey K. Olick sugeruje, że praktyki pamięciowe warto badać jako centralne cechy nowoczesnego i ponowoczesnego życia (Olick, Robbins, 2014, s. 109–112). Podobne są intuicje polskich badaczy, którzy zauważają, że wyniki badań nad „zbiorowymi

sposobami zanurzania się w przeszłość” wskazują na znaczące cechy kultury współczesnej (Szpociński, 2005, s. 10). Ważnym kontekstem dla podjętej refleksji nad trzydziestoleciem funkcjonowania Stowarzyszenia może być ostatnia książka Zygmunta Baumana *Retrotopia* (2017), która dotyczy problematyki tęsknoty za przeszłością. Autor sugeruje, że współcześnie chęć powrotu do przeszłości wyraża się nie tylko w potocznych dyskursach – widać ją również na poziomie idei społecznych i politycznych. Wprowadza on pojęcie retrotopii, czyli poszukiwania rozwiązań dzisiejszych kryzysów w tym, co już było. Jego zdaniem w miejsce pozytywnych, innowacyjnych programów społecznych i politycznych pojawiają się właśnie retrotopie, które, jak tłumaczy Wojciech Burszta (2017) w recenzji książki Baumana, łączy zwrócenie się ku wyobrażeniom przeszłości i chęć powrotu w realia postrzegane jako bezpieczne, zrozumiałe i przewidywalne.

Zatem koncepcja badań nad przeszłością pomaga w orientowaniu się w terażniejszości, poszukiwaniu podstaw tożsamości danej grupy czy wspólnoty oraz uzasadnianiu kierunków działania. Przyjęta rama teoretycznych analiz może też wskazać na pewne cechy kultury Polskiego Stowarzyszenia Szkół Pracy Socjalnej w perspektywie ponad trzydziestoletniego trwania tej organizacji oraz jego rolę w kształtowaniu tożsamości naukowo-profesjonalnej pracy socjalnej w Polsce.

POCZĄTKI POLSKIEGO STOWARZYSZENIA SZKÓŁ PRACY SOCJALNEJ

Na rozwój stowarzyszeń szkół pracy socjalnej w krajach Europy niewątpliwie wpływ miały wydarzenia związane z powstaniem w 1989 r. na konferencji IASSW w Bled (Jugosławia – obecnie Słowenia) niezależnej organizacji afiliowanej przy Międzynarodowym Stowarzyszeniu Szkół Pracy Socjalnej (*International Association of Schools of Social Work – IASSW*), pod nazwą Regionalnej Grupy Europejskiej Edukacji Pracy Socjalnej (*European Regional Group for Social Work Education – ERG*), które to od 1995 r. funkcjonuje pod nazwą Europejskiego Stowarzyszenia Szkół Pracy Socjalnej (*European Association of Schools of Social Work – EASSW*). Wybór do EC ERG/IASSW reprezentanta Polski w osobie Ewy Marynowicz-Hetki, kierownika Katedry Pedagogiki Społecznej Uniwersytetu Łódzkiego – był rekomendowany przez Przewodniczącego ERG/IASSW profesora Antonina Wagnera.

Marynowicz-Hetka weszła w skład zarządu władz europejskich/światowych kształcenia do pola pracy socjalnej po wielu latach nieobecności reprezentanta Polski w tym środowisku. We wnioskach z tej konferencji zapisano m.in.: „opowiadamy się za tym, by pedagogika społeczna, przy współdziałaniu z innymi naukami społecznymi i humanistycznymi była wiodącą dyscypliną w kształceniu pracowników socjalnych; tylko szeroka wiedza pedagogiczna pracowników socjalnych umożliwi wychowawcze rozumienie tej służby” (Marynowicz-Hetka, 2020; Kartki z kalendarza, www.uwm.edu.pl/wns/pssps).

Uczestnicy konferencji powołali grupę inicjatywną, składającą się z reprezentantów wszystkich obecnych na konferencji szkół oraz grupę statutową w celu przygotowania i zorganizowania zjazdu założycielskiego krajowej organizacji Europejskiej Grupy Regionalnej Międzynarodowego Stowarzyszenia Szkół Pracy Socjalnej. Ośrodkiem organizacyjnym tych poczynań stała się Katedra Pedagogiki Społecznej Uniwersytetu Łódzkiego kierowana przez doc. dr hab. Ewę Marynowicz-Hetkę, a propozycja przedstawiciela Polski w ERG/IASSW powołania w Polsce stowarzyszenia szkół pracy socjalnej, które mogłoby stać się przestrzenią integrującą ośrodki kształcenia do obszaru pracy socjalnej, została przyjęta jednomyślnie.

Dnia 9 listopada 1990 r., Sąd Wojewódzki w Łodzi, Wydział I Cywilny dokonał rejestracji Polskiego Stowarzyszenia Szkół Pracy Socjalnej z siedzibą w Łodzi, w dziale „A”, pod numerem 157. Już w grudniu 1990 r. odbyło się pierwsze seminarium PSSPS, zorganizowane w Katedrze Pedagogiki Społecznej UŁ, poświęcone problematyce kształcenia do pracy socjalnej, w związku z wizytą w Polsce dr Very Mehta, sekretarza generalnego IASSW. W seminarium wzięło udział wielu profesorów, nauczycieli akademickich oraz nauczycieli szkół socjalnych z całego kraju, uczestniczył także prof. Friedrich Seibel z FH w Koblencji, będący w tym czasie gościem Uniwersytetu Warszawskiego oraz towarzyszący mu na tym seminarium prof. Tadeusz Pilch i dr Danuta Lalak.

22 stycznia 1991 r., Grupa Inicjatywna powołania PSSPS wystosowała pierwszy list do szerokiego grona nauczycieli pracy socjalnej szkół policealnych i nauczycieli akademickich, zapraszający do uczestnictwa w I Zjeździe PSSPS, który planowano na 8–9 marca 1991 r. W piśmie tym, podpisanym w imieniu Grupy Inicjatywnej przez kierownika Katedry Pedagogiki Społecznej UŁ, poza informacją o zarejestrowaniu stowarzyszenia, zapisano: „Przyjmujemy szeroką formułę pracy socjalnej oraz kształcenia w tej dzie-

dzinie i wyrażamy nadzieję, że członkami Stowarzyszenia będą nie tylko nauczyciele socjalnych szkół policealnych (a zarazem i te szkoły), ale również nauczyciele akademicy związani z kształceniem pracowników socjalnych i jednostki podstawowe uczelni, które mają pieczę nad kierunkami przygotowującymi do zawodu pracownika socjalnego” (Marynowicz-Hetka, 2020; Kartki z kalendarza, www.uwm.edu.pl/wns/pssps, dostęp: 12.12.2021).

Jak pisze w „Kartkach z kalendarza PSSPS” Marynowicz-Hetka, odzew na zaproszenie był entuzjastyczny. Do udziału w I Zjeździe PSSPS zgłosili się przedstawiciele 16 szkół policealnych (Medyczne Studium Zawodowe) z całej Polski (Gdańsk, Jasło, Katowice, Kielce, Kraków, Łowicz, Łódź, Ostrów Wielkopolski, Poznań, Starachowice, Szczecin, Toruń, Warszawa, Wrocław, Zamość, Zielona Góra) oraz 15 jednostek uczelni, w tym: Katedra Pedagogiki Społecznej Uniwersytetu Łódzkiego, Katedra Pedagogiki Społecznej, Wydział Pedagogiczny Uniwersytetu Warszawskiego, Katedra Pedagogiki Społecznej, Wydział Profilaktyki, Resocjalizacji i Problemów Społecznych Uniwersytetu Warszawskiego, Instytut Pedagogiki Uniwersytetu Wrocławskiego, Instytut Pedagogiki Społecznej UAM w Poznaniu, Instytut Polityki Społecznej Uniwersytetu Warszawskiego, Instytut Socjologii Uniwersytetu Gdańskiego, Instytut Socjologii Uniwersytetu Jagiellońskiego, Instytut Socjologii Uniwersytetu Śląskiego, Wydział Pielęgniarstwa Akademii Medycznej w Lublinie, Wyższa Szkoła Pedagogiki Specjalnej im. Marii Grzegorzewskiej w Warszawie, Zakład Andragogiki Uniwersytety Marii Curie-Skłodowskiej w Lublinie, Zakład Pedagogiki Społecznej Uniwersytetu Mikołaja Kopernika w Toruniu, Zakład Socjologii Ogólnej Uniwersytetu Łódzkiego, Zakład Teorii Pomocy Społecznej, Centrum Medycznego Kształcenia Podyplomowego w Warszawie.

W dniach 8–9 marca 1991 r. Katedra Pedagogiki Społecznej UŁ we współpracy z Medycznym Studium Zawodowe nr 5 w Łodzi, zorganizowała I Zjazd Polskiego Stowarzyszenia Szkół Pracy Socjalnej. Jak wspomina Marynowicz-Hetka (2020), „organizacja Zjazdu w trudnych ekonomicznie czasach początku lat 90. XX w. była sporym przedsięwzięciem finansowym i logistycznym. Ciężar organizacyjny wzięło na siebie Medyczne Studium Zawodowe nr 5 w Łodzi. Stosunkowo tanie noclegi zaoferował¹⁾ Internat

¹⁾ Chęć zminimalizowania kosztów uczestnictwa w zjazdach i możliwość korzystania z noclegów w internatach szkół policealnych na wiele lat utrwałała terminy wiosenne (ferie wiosenne) jako czas zjazdów.

Medycznego Studium Zawodowego nr 5 w Łodzi, znajdujący się wówczas przy ul. Kwietniowej 2/4. Zjazd rozpoczął się w dniu 8 marca wspólną kolacją i spotkaniem zapoznawczym, które rozpoczęły się o godz. 18.00. Ta formuła wspólnego wieczoru uczestników zjazdów pozostała z nimi przez wszystkie lata funkcjonowania PSSPS”.

Właściwa część I Zjazdu odbywała się w dniu 9 marca w siedzibie Medycznego Studium Zawodowego nr 5 w Łodzi, przy ul. Snycerskiej 8 i miała dwie części. Uroczystą częścią był wykład inauguracyjny, który wygłosił profesor Antonin Wagner (Przewodniczący ERG/IASSW) pt. *Aktualne tendencje w kształceniu pracowników socjalnych w Europie*. Wykład był tłumaczony na język polski i został podsumowany żywą dyskusją uczestników Zjazdu. W części roboczej omówiono ogólne założenia programowe PSSPS i opracowano statut Stowarzyszenia oraz przyjęto te dokumenty, jako niezwykle ważne dla funkcjonowania. Odbyły się też pierwsze wybory władz PSSPS i ich ukonstytuowanie oraz przyjęcie programu działania na najbliższy rok. W tej części Zjazdu, będącej jego Walnym Zgromadzeniem, ukonstytuował się Zarząd w składzie: Ewa Marynowicz-Hetka – prezes, Joanna Komorowska – zastępca prezesa, Zofia Bnińska-Cybulska – sekretarz, Aleksandra Skowron – skarbnik, Kalina Stodulska-Adamowicz – członek, Krystyna Kluzowa – członek, Danuta Niwicka – członek. Powołano też Komisję Rewizyjną w składzie: Hanna Kanwal – przewodnicząca, Edward Mazurkiewicz – zastępca przewodniczącej, Barbara Leder – sekretarz, Maria Juźwiak – członek, Józefa Kucharska – członek.

Na tym Zjeździe powołano Komisję ds. autonomii szkół, która w następstwie przygotowała Minimum Programowe. Prace nad tym dokumentem rozpoczęły się natychmiast po I Zjeździe (pierwsze zebranie Komisji miało miejsce 23 kwietnia 1991 r.) i trwały cały rok, co umożliwiło prezentację tego dokumentu na II Zjeździe i dyskusję nad nim.

W I Zjeździe PSSPS uczestniczyło wraz z zaproszonymi gośćmi 85 osób. Wśród gości honorowych Zjazdu poza prof. Antoninem Wagnerem obecni byli: profesor Irena Lepalczyk – emerytowany profesor Uniwersytetu Łódzkiego, były kierownik Katedry Pedagogiki Społecznej UŁ, Joanna Staręga-Piasek – podsekretarz stanu w Ministerstwie Pracy i Polityki Społecznej, Krzysztof Mikulski – dyrektor Departamentu w tymże Ministerstwie oraz przedstawiciele lokalnych instancji pomocy społecznej i Urzędu Wojewódzkiego, Wydziału Spraw Obywatelskich (Marynowicz-Hetka, 2020; Kartki z kalendarza, www.uwm.edu.pl/wns/pssps).

ROLA POLSKIEGO STOWARZYSZENIA SZKÓŁ PRACY SOCJALNEJ W KREOWANIU PRZESTRZENI BADAŃ, KSZTAŁCENIA I PRAKTYKI PRACY SOCJALNEJ W POLSCE

Działalność statutowa Polskiego Stowarzyszenia Szkół Pracy Socjalnej jest realizowana przede wszystkim w postaci ogólnopolskich zjazdów członków PSSPS, którym towarzyszą konferencje naukowe, a odbywają się corocznie w poszczególnych „szkołach”, będących członkami Stowarzyszenia. Na podkreślenie zasługuje zorganizowanie w 2001 r. przez Katedrę Pedagogiki Społecznej UŁ pod kierownictwem profesor Marynowicz-Hetki międzynarodowej konferencji – Zjazdu Europejskiego Stowarzyszenia Szkół Pracy Socjalnej (EASSW). Materiały z konferencji zostały wydane w postaci książki w języku angielskim i polskim.

Analiza działań PSSPS wskazuje na ważną rolę Stowarzyszenia w kreowaniu tożsamości profesjonalnej i naukowej pracy socjalnej w Polsce. Forum zjazdów tworzy przestrzeń, w której stykają się badacze, nauczyciele szkół pracy socjalnej i pracownicy socjalni zaangażowani w edukację do pracy socjalnej. W tym kontekście nieocenione znaczenie ma wymiana myśli i doświadczeń społeczności członków Stowarzyszenia oraz zaproszonych gości, tj. przedstawicieli innych organizacji, instytucji i decydentów zaangażowanych w rozwój pracy socjalnej. Taką możliwość dają nie tylko coroczne seminaria naukowe towarzyszące zjazdom, lecz także wydawane publikacje pozjazdowe, które są przeglądem badań, doświadczeń i dokonań przedstawicieli szkół – członków PSSPS i innych badaczy zainteresowanych tą problematyką.

Jak nadmieniała Marynowicz-Hetka (2010, s. 10–11): „seminaria zjazdowe, pełniąc ważną funkcję komunikacji społecznej, mogą sprzyjać uświadomieniu sobie swojego punktu widzenia na temat pracy socjalnej, pojmowanej jako zespół podejść teoretycznych czy też jako pewien rodzaj praktyki..., a złożoność pola praktyki pracy socjalnej wymaga w istocie perspektywy transwersalnej, łączącej dyscypliny humanistyczne i społeczne w przestrzeni edukacji do tego pola praktyki”.

Na wszystkich seminariach naukowych towarzyszących zjazdom PSSPS obecność przedstawicieli różnych dziedzin nauk społeczno-humanistycznych daje możliwość łączenia wielości podejść teoretyczno-praktycznych w obszarze pracy socjalnej.

PSSPS powstało jako organizacja mająca na celu: integrację szkół pracy socjalnej prowadzących kształcenie i doskonalenie zawodowe pra-

owników socjalnych na różnych poziomach nauczania; reprezentowanie interesów członków wobec państwowych, samorządowych i społecznych organizacji na poziomie krajowym i międzynarodowym; doskonalenie procesu kształcenia do obszaru pracy socjalnej przez prowadzenie badań i różnych form działalności wydawniczej; doskonalenie nauczycieli pracy socjalnej przez tworzenie specjalistycznych form kształcenia i zespołów metodycznych; umożliwianie realizacji staży naukowo-dydaktycznych indywidualnym członkom w uczelniach zrzeszonych w Stowarzyszeniu; popularyzowanie badań, kształcenia i działań w obszarze szeroko pojętej pracy socjalnej poprzez organizację seminariów i konferencji oraz udział w seminariach i konferencjach; promowanie działań PSSPS na forach krajowych i międzynarodowych²⁾.

PSSPS grupuje członków zbiorowych, którymi są jednostki organizacyjne uniwersytetów i uczelni wyższych, realizujących kształcenie do obszaru pracy socjalnej. W roku 2019 PSSPS zrzeszało 35 „szkół pracy socjalnej” jako członków zbiorowych, które prezentuje 88 członków indywidualnych. PSSPS jest też aktywnym członkiem zbiorowym EASSW (*European Association of Schools of Social Work*) oraz stowarzyszenia CERTS/ERCSW (*European Resource Centre for Research in Social Work*).

Najważniejszą przestrzenią integrująca środowisko badaczy, nauczycieli akademickich i praktyków pracy socjalnej skupionych wokół Stowarzyszenia są coroczne zjazdy i towarzyszące im seminaria naukowe, organizowane w różnych ośrodkach akademickich w Polsce, które prowadzą badania i kształcenie w obszarze pracy socjalnej. Szczególne znaczenie mają jubileuszowe zjazdy Stowarzyszenia, które z perspektywy historycznej próbują podejmować refleksję nad przeszłością i teraźniejszością, poszukując podstaw tożsamości profesjonalnej oraz dyscyplinarnej pracy socjalnej w Polsce, a także uzasadnień działania w przyszłości.

X Zjazd Polskiego Stowarzyszenia Szkół Pracy Socjalnej został zorganizowany przez UAM w Poznaniu w październiku 2000 r. Towarzyszącemu seminarium naukowe pt. *Obszary pracy socjalnej w teorii i praktyce* stało się okazją do debaty wokół teoretycznych rozważań nad rozwojem pracy socjalnej, jej dydaktycznymi i prawnymi podstawami, a także prezentacją modeli nowych ról pracowników socjalnych. Zjazd stał się też okazją wymiany doświadczeń dydaktycznych nauczycieli instytucji kształcących

²⁾ Statut PSSPS rozdz. 1, §2.

do pracy socjalnej (Kotlarska-Michalska, 2002, s. 7). Krzysztof Frysztacki (2002, s. 39–44) zwrócił uwagę na ważność perspektywy międzynarodowej i procesu umiędzynarodowienia jako czynnika rozwoju pracy socjalnej w Polsce.

Na tym zjeździe szczególnego znaczenia nabrała troska o poziom kształcenia – w dobie dynamicznego rozwoju ośrodków akademickich kształcących do pracy socjalnej i zainteresowania tym kierunkiem edukacji wyższej. W tej sytuacji PSSPS stało się ważną organizacją kreującą zarówno w sensie realnym, jak i symbolicznym instytucję odpowiedzialną za kształtowanie standardów edukacji do pracy socjalnej i kształtowanie tożsamości indywidualnej i zbiorowej członków Stowarzyszenia.

XX Zjazd, który odbył się we Wrocławiu w październiku 2010 r., dał możliwość rozważań nad kierunkami badań i kształcenia w zakresie pracy socjalnej w Polsce w ostatnim dwudziestolecu (Kotlarska-Michalska, 2015, s. 7–9). Dyskursy podjęte w trakcie naukowego seminarium, tradycyjnie towarzyszącemu Zjazdowi, koncentrowały się nie tylko na dokonaniach naukowo-dydaktycznych ośrodków i szkół rozwijających badania i profesjonalną edukację do pracy socjalnej w Polsce, lecz także na wieloaspektowych zmianach, jakie dokonały się dzięki inspiracjom i aktywności PSSPS w obszarze praktyki pracy socjalnej. W podjętych debatach na zjeździe pojawiło się wiele wątków interdyscyplinarnych i krytycznych, wskazując na dylematy pracy socjalnej XXI wieku i sprzeczne oczekiwania wobec tej dziedziny działalności społecznej i zawodowej (Sałustowicz, 2015, s. 75–82). W dyskursie na temat kształtowania tożsamości naukowej pracy akcentowano znaczenie różnych dyscyplin, w tym niekwestionowany wkład pedagogiki społecznej (Brażel, 2015, s. 83–94; Żukiewicz, 2015, s. 103–122).

Na zjeździe podkreślono, że Stowarzyszenie w szczególny sposób pielęgnuje wymianę intelektualną, emocjonalną i społeczną, powstającą w relacjach osób związanych z polem praktyki, badań i kształcenia do pracy socjalnej, a tym samym sprzyja rozwojowi współpracy między szkołami – członkami PSSPS.

Jubileuszowy XXX Zjazd PSSPS, który odbył się w Łodzi we wrześniu 2021 r., był poświęcony polskiej szkole pracy socjalnej, mającej niemal stuletnią historię. Celem łódzkiego Zjazdu była naukowa rekonstrukcja polskiej szkoły pracy socjalnej w jej różnych odmianach. Refleksja koncentrowała się wokół temporalno-funkcjonalnych i teoretyczno-metodologicznych oraz badawczo-dydaktycznych różnicowań polskiej szkoły pracy

socjalnej na tle innych szkół oraz międzynarodowej tradycji pracy socjalnej (patrz program zjazdu, www.uwm.edu.pl/wns/pssps/seminaria). W podjętym dyskursie uwidoczniła się specyfika „polskiej szkoły” przekładająca się na preferowanie określonych pól działania i badania, zasad deontologicznych, metod i technik pracy, warunków kształcenia do profesji społecznych, dylematów kształtowania się pracy socjalnej jako dyscypliny nauk społecznych. Mimo różnicowań wynikających z odmiennych historyczno-społecznych uwarunkowań hierarchii wartości i sposobów działania, uwidoczniła się pewna trwałość, wynikająca ze zrębów tożsamości narodowej i kulturowej, specyfika polityki społecznej i pracy socjalnej w naszym kraju.

Dyskusje podjęto wokół problematyki: polskich tradycji kształcenia do pracy społecznej/socjalnej (w obszarze tego zagadnienia znalazły się również studia porównawcze z innymi modelami kształcenia, wypracowanymi w ramach innych kultur pracy socjalnej); polskich tradycji metodologicznych i metodycznych, zapoczątkowanych ponad sto lat temu m.in. w ramach pracy społecznej, starając się uchwycić istotę tego co tożsame, charakterystyczne dla rozwoju podejść, koncepcji, metod w polu pracy socjalnej w Polsce; polskiej tradycji w aspekcie współczesnych wyzwań związanych z procesami globalizacji, neoliberalizacji, populizmu, upolitycznienia działania społecznego, przeszkodami systemowymi czy wyzwaniem emancypacyjnymi pracy socjalnej.

W przekonaniu organizatorów zjazdu dynamiczna i zmieniająca się rzeczywistość społeczna wymaga bowiem nowych, rewitalizujących i krytycznych interpretacji dorobku klasyków, którzy stworzyli podwaliny polskiej szkoły pracy socjalnej. Ponadto cel dyskusji wokół wymienionych zagadnień wydał się ważny z perspektywy namysłu nad rozwojem pracy socjalnej w Polsce i 30-letnim okresem działalności PSSPS (www.uwm.edu.pl/wns/pssps/seminaria/komunikatXXXzjazd_pssps).

Dyskurs nad tożsamością z perspektywy czasu stał się o tyle uzasadniony, że historia Stowarzyszenia oraz towarzyszących zjazdom konferencji naukowych została zainicjowana m.in. przez Katedrę Pedagogiki Społecznej UŁ. Uniwersytet Łódzki był też pierwszym miejscem, w którym 75 lat temu, zaraz po II wojnie światowej, w 1945 r. Helena Radlińska zrekonstruowała i rozwinęła przedwojenne tradycje polskiej szkoły kształcenia do pracy socjalnej (wówczas zwanej „społeczną”). Także w Łodzi w 2001 r. odbył się Zjazd Europejskiego Stowarzyszenia Szkół Pracy Socjalnej, jedyny jak do tej pory zorganizowany w Polsce.

ROLA PSSPS W KREOWANIU PROCESU PROFESJONALIZACJI, DYSCYPLINARYZACJI PRACY SOCJALNEJ W POLSCE I WSPÓŁPRACY MIĘDZYNARODOWEJ

Wymiana na płaszczyźnie badań, programów edukacji i praktyk pracy socjalnej jest ważnym elementem współpracy oraz warunkiem rozwoju pracy socjalnej jako profesji i dyscypliny. Tematyka seminariów naukowych towarzyszących kolejnym zjazdom PSSPS odzwierciedla aktualne problemy społeczno-edukacyjne i poziom dyskusji o kondycji naukowo-praktycznej pracy socjalnej w Polsce. „Wspólne dyskusje pozwalają na ocenę rozdźwięku między codzienną praktyką pracy socjalnej, a teoretyczną refleksją nad nią. Istotne jest także to, aby odkrywanie nowych problemów do analizy i badań było poprzedzone studiami o dotychczasowych dokonaniach” (Marynowicz-Hetka, 2010, s. 11).

Tradycją zjazdów stało się też wydawanie monografii pokonferencyjnych, które są również cennymi kompendiami wiedzy o pracy socjalnej i mają duże znaczenie w kształceniu profesjonalnym. Zjazdy są też ważnym miejscem wymiany doświadczeń w obszarze standardów kształcenia do pracy socjalnej oraz dokonującym się procesie profesjonalizacji pracy socjalnej. Wymiernym świadectwem tego procesu jest podnoszenie poziomu wykształcenia pracowników socjalnych, kreowanie przestrzeni dla ciągłego doskonalenia zawodowego i samokształcenia oraz stwarzanie formalno-prawnych ram kształtowania tożsamości profesjonalnej.

„PSSPS staje się niekwestionowanym inicjatorem wymiany doświadczeń między Szkołami Członkami Stowarzyszenia, promotorem badań i propagatorem nowoczesnych form profesjonalnego kształcenia do obszaru pracy socjalnej, a tym samym kształtowania tożsamości profesjonalnej i naukowej tej dziedziny teorii i praktyki” (Kantowicz, 2005, s. 43).

PSSPS reprezentujące ośrodki naukowo-dydaktyczne – szkoły rozwijające badania i kształcenie, staje się zarówno inicjatorem, jak i podmiotem wielowymiarowych zmian, jakie zachodzą w związku z ponad trzydziestoletnią działalnością Stowarzyszenia w obszarze teorii i praktyki polskiej pracy socjalnej (Kantowicz, 2021, s. 108).

Rozważając proces profesjonalizacji pracy socjalnej, warto dodać, że na gruncie polskim, podobnie jak w innych krajach, praca socjalna rozwija się jako element polityki społecznej państw realizujących bardziej lub mniej rozbudowaną doktrynę państwa opiekuńczego (*welfare state*). Przekształ-

cenia w systemach pomocy społecznej i dominacja państwowego sektora w realizacji założeń polityki społecznej wpływają m.in. na wzrost zapotrzebowania społecznego na profesjonalistów, którzy zajmują się działaniami wspierającymi różne kategorie osób ulegających wykluczeniu.

Badania wybranych obszarów edukacji i profesjonalnej praktyki pracy socjalnej w ujęciu porównawczym są efektem wymiany naukowo-dydaktycznej między stowarzyszeniami, tworzonymi sieciami, ośrodkami akademickimi oraz instytucjami. Dzięki wieloletniej współpracy PSSPS z Europejskim Stowarzyszeniem Pracy Socjalnej (EASSW) i innymi organizacjami międzynarodowymi realne stają się: realizacja projektów badawczych i rozwijanie badań porównawczych; wydawanie wspólnych programów oraz podręczników akademickiej edukacji do pracy socjalnej; wymiana doświadczeń w zakresie tzw. dobrych praktyk edukacyjnych. Dla przykładu efektami współpracy w ramach Projektu EUSW *Social Work in Europe – Commonalities and Differences* i EUSW – *European Platform for Worldwide Social Work* w latach 2002–2008 była możliwość nawiązywania bezpośrednich kontaktów z przedstawicielami różnych ośrodków, podpisywanie kontraktów bilateralnych z uniwersytetami w krajach europejskich. Rozwijany był też jeden z pierwszych o charakterze międzynarodowym program kształcenia na odległość pod nazwą *Virclass* – w systemie e-learning w zakresie europejskiej pracy socjalnej. Dzięki współpracy w ramach projektu umożliwiono studiowanie studentom pracy socjalnej w partnerskich instytucjach, ale też udział nauczycieli akademickich w wymianie dydaktyczno-badawczej i w międzynarodowych konferencjach oraz seminariach.

REFLEKSJE PODSUMOWUJĄCE

Misją Polskiego Stowarzyszenia Szkół Pracy Socjalnej jest pielęgnowanie tradycji badań i kształcenia do pracy socjalnej, sięgające połowy lat 20. poprzedniego stulecia. Integracja szkół prowadzących kształcenie i doskonalenie zawodowe pracowników socjalnych; reprezentowanie interesów członków stowarzyszenia wobec władz państwowych, organizacji samorządowych i społecznych na poziomie krajowym i międzynarodowym, to tylko niektóre z celów Stowarzyszenia. Kapitalne znaczenie ma kreowanie przestrzeni wymiany myśli i doświadczeń społeczności badaczy, nauczycieli i praktyków pracy socjalnej, dokonuje się dzięki corocznym zjazdom PSSPS i towarzyszącym im seminariom naukowym, na które zapraszani są

także przedstawiciele innych dyscyplin naukowych, którzy inicjują badania i działania w polu pracy socjalnej. Tradycją stało się także wydawanie w formie opracowań monograficznych publikacji pozjazdowych, będących przeglądem inspiracji, doświadczeń i dokonań przedstawicieli szkół – członków Stowarzyszenia i innych badaczy zainteresowanych tą problematyką.

Trzydziestoletnia historia PSSPS wskazuje na znaczący wkład Stowarzyszenia w rozwój pracy socjalnej w Polsce w wielu jej obszarach, a mimo to nie doczekała się ona usystematyzowanego opracowania. Niewątpliwie XXX Zjazd stał się okazją do dokonania sumarycznej oceny roli Stowarzyszenia i jego dokonań w kreowaniu naukowo-profesjonalnej tożsamości pracy socjalnej w Polsce oraz rozwoju akademickiego kształcenia do pracy socjalnej. Przyczynił się on również do przeglądu zarówno dorobku indywidualnego, jak i zbiorowego społeczności członków, zaangażowanych w eksplorację teoretyczno-praktyczną w obszarze polskiej pracy socjalnej. Pytania formułowane na XXX Zjeździe w Łodzi kierowane były w przyszłość – tę bliską, ale również tę bardziej odległą, zwłaszcza w kontekście zmian społecznych, które stają się w zasadzie stałym elementem współczesnej rzeczywistości i jednocześnie wymuszają refleksje nad przyszłością pracy socjalnej w jej różnych kontekstach i wymiarach.

Warto dodać, że PSSPS jest ogólnopolskim stowarzyszeniem, a główną inicjatorką powołania i prezeską Stowarzyszenia w latach 1991–2011 była Ewa Marynowicz-Hetka. Od 2011 do 2019 r. funkcję tę pełniła Anna Michalska-Kotlarska z Uniwersytetu im. Adama Mickiewicza w Poznaniu, a od października 2019 r. prezesem PSSPS jest Ewa Kantowicz z Uniwersytetu Warmińsko-Mazurskiego w Olsztynie. Ewolucji ulega funkcja organizacji i stowarzyszeń, które zrzeszają badaczy, nauczycieli i praktyków pracy socjalnej, a procesy demokratyzacyjne i globalizacyjne oraz potrzeby integracji działań w sferze teorii, kształcenia i praktyki owocują nowymi rozwiązaniami. W tym kontekście pojawiają się nowe wyzwania dla PSSPS, a nawet zmiany w dynamice jego działania, współpracy między uczelniami i ośrodkami zajmującymi się badaniami oraz kształceniem w polu pracy socjalnej, czy też szkołami i instytucjami pomocy społecznej współuczestniczącymi w organizacji zjazdów. Zmiany te niewątpliwie wymagają większej otwartości na oczekiwania, a także swoiste zadania środowisk badaczy i praktyków w zmieniającej się społecznej przestrzeni.

BIBLIOGRAFIA

- Assmann, J. (2009). Kultura pamięci. W: M. Saryusz-Wolska (red.), *Pamięć zbiorowa i kulturowa. Współczesna perspektywa niemiecka* (s. 59–99). Kraków: Wydawnictwo Universitas.
- Bauman, Z. (2017). *Retrotopia*. Cambridge: Polity Press.
- Bragiel, J. (2015). Znaczenie pedagogiki społecznej w kreowaniu tożsamości pracy socjalnej. W: A. Kotlarska-Michalska, P. Sikora (red.), *Praca socjalna, przeszłość – terażniejszość – przyszłość* (s. 83–94). Opole: Wydawnictwo UO.
- Burszta, W.J. (2017). Ostatnia metafora Baumana. *Polityka*, 28 lutego.
- Frysztański, K. (2002). Perspektywa międzynarodowa jako czynnik rozwoju pracy socjalnej. W: A. Kotlarska-Michalska (red.), *Obszary pracy socjalnej w teorii i praktyce* (s. 39–44). Poznań: ARP Agencja Reklamowo-Promocyjna „Promocja 21”.
- Kantowicz, E. (2005). *Praca socjalna w Europie. Inspiracje teoretyczne i standardy kształcenia*. Olsztyn: Wydawnictwo UWM.
- Kantowicz, E. (2021). Activity of international and national associations of schools of social work for creating a culture of professionalisation of social work. W: F.W. Seibel, A. Schneider, A. Thimmel (red.), *Soziale Arbeit – Begegnung mit Grenzen. Social Work – The encounter with borders* (s. 100–110). Frankfurt: Wochenschau Verlag. <https://doi.org/10.46499/1695>
- Koselleck, R. (2012). *Semantyka historyczna*. Tłum. W. Kunicki. Poznań: Wydawnictwo Poznańskie.
- Kotlarska-Michalska, A. (2002). Wstęp. W: A. Kotlarska-Michalska (red.), *Obszary pracy socjalnej w teorii i praktyce* (s. 7–11). Poznań: ARP Agencja Reklamowo-Promocyjna „Promocja 21”.
- Kotlarska-Michalska, A. (2015). Refleksje redaktorskie. W: A. Kotlarska-Michalska, P. Sikora (red.), *Praca socjalna, przeszłość – terażniejszość – przyszłość* (s. 7–16). Opole: Wydawnictwo UO.
- Maciejczak, Z. (2017). Doświadczanie przeszłości w kulturze współczesnej. *Kultura Współczesna*, 2(95), 274–279. <https://doi.org/10.26112/kw.2017.95.19>
- Marynowicz-Hetka, E. (1999). VIII Zjazd Polskiego Stowarzyszenia Szkół Pracy Socjalnej w Katowicach i Seminarium nt. „Badania nad pracą socjalną w Polsce – potrzeby praktyki”. Wystąpienie inauguracyjne. W: A. Niesporek, K. Wódz (red.), *Praca socjalna w Polsce – badania, kształcenie, potrzeby praktyki* (s. 9–12). Katowice: Wydawnictwo Naukowe Śląsk.
- Marynowicz-Hetka, E. (2010). O wielości przestrzeni refleksji nad praktyką pracy socjalnej/społecznej i wzajemności przepływu kontekstów praktyki i teorii – kilka uwag wprowadzenia. W: A. Kanios, M. Czechowska-Bieluga (red.), *Praca socjalna. Kształcenie – działanie – konteksty* (s. 9–14). Kraków: Oficyna Wydawnicza Impuls.
- Olick, J.K., Robbins, J. (2014). Badania nad pamięcią społeczną: od „pamięci zbiorowej” do socjologii historycznej praktyk pamięciowych. W: K. Kończal (red.), *(Kon)teksty pamięci. Antologia* (s. 99–139). Warszawa: Narodowe Centrum Kultury.

- Polskie Stowarzyszenie Szkół Pracy Socjalnej 1990–2010*. (2010). Materiał informacyjny wydany z okazji XX Jubileuszowego Zjazdu PSSPS, Kolegium Pracowników Służb Społecznych we Wrocławiu. Wrocław.
- Raczkowska, J. (1993). Działalność Polskiego Stowarzyszenia Szkół Pracy Socjalnej. *Problemy Opiekuńczo-Wychowawcze*, 8, 356–361.
- Śaustowicz, P. (2015). Praca socjalna między kontrolą a solidarnością – kilka uwag. W: A. Kotlarska-Michalska, P. Sikora (red.), *Praca socjalna, przeszłość – teraźniejszość – przyszłość* (s. 75–82). Opole: Wydawnictwo UO.
- Smolińska-Theiss, B. (1995). V Zjazd Polskiego Stowarzyszenia Szkół Pracy Socjalnej. *Problemy Opiekuńczo-Wychowawcze*, 7, 43–44.
- Szpociński, A. (2005). Pamięć przeszłości jako element kultury współczesnej. W: A. Szpociński (red.), *Wobec przeszłości. Pamięć przeszłości jako element kultury współczesnej* (s. 5–17). Warszawa: Instytut Adama Mickiewicza.
- White, H. (2010). Przeszłość praktyczna. W: E. Domańska (red.), *Teoria wiedzy o przeszłości na tle współczesnej humanistyki* (s. 49–73). Poznań: Wydawnictwo Poznańskie.
- Żukiewicz, A. (2015). Od pracy społecznej do pracy socjalnej. O powrocie do źródeł społeczno-pedagogicznej refleksji Heleny Radlińskiej i konieczności prowadzenia badań historycznych. W: A. Kotlarska-Michalska, P. Sikora (red.), *Praca socjalna, przeszłość – teraźniejszość – przyszłość* (s. 103–122). Opole: Wydawnictwo UO.

Strony internetowe:

www.uwm.edu.pl/wns/pssps/seminaria/komunikatXXXzjazd_pssps, dostęp: 11.01.2022.

Wykaz Zjazdów PSSPS

1991–2021

- I Zjazd Polskiego Stowarzyszenia Szkół Pracy Socjalnej, seminarium naukowe nt. *Aktualne tendencje w kształceniu pracowników socjalnych w Europie*, Łódź, 8–9 marca 1991.
- II Zjazd Polskiego Stowarzyszenia Szkół Pracy Socjalnej, seminarium naukowe nt. *Kształcenie pracowników socjalnych w Polsce i innych krajach europejskich*, Kraków, 24–25 kwietnia 1992.
- III Zjazd Polskiego Stowarzyszenia Szkół Pracy Socjalnej, seminarium naukowe nt. *Kształcenie praktycznych umiejętności pracownika socjalnego*, Gdańsk, 15–16 kwietnia 1993.
- IV Zjazd Polskiego Stowarzyszenia Szkół Pracy Socjalnej, seminarium naukowe nt. *Kształcenie pracowników socjalnych na poziomie wyższym*, Poznań, 7–8 kwietnia 1994.
- V Zjazd Polskiego Stowarzyszenia Szkół Pracy Socjalnej, seminarium naukowe nt. *Funkcja praktyki w kształceniu do obszaru pracy socjalnej*, Toruń, 21–22 kwietnia 1995.

- VI Zjazd Polskiego Stowarzyszenia Szkół Pracy Socjalnej, seminarium naukowe nt. *Dylematy kształcenia do pola pracy socjalnej*, Łódź, 12 kwietnia 1996.
- VII Zjazd Polskiego Stowarzyszenia Szkół Pracy Socjalnej, seminarium naukowe nt. *Pracownicy socjalni i wolontariusze a możliwości reformy pomocy społecznej*, Bydgoszcz, 17–18 października 1997.
- VIII Zjazd Polskiego Stowarzyszenia Szkół Pracy Socjalnej, seminarium naukowe nt. *Badania nad pracą socjalną w Polsce – potrzeby praktyki*, Katowice, 25–26 września 1998.
- IX Zjazd Polskiego Stowarzyszenia Szkół Pracy Socjalnej, seminarium naukowe nt. *Wartości i normy w pracy socjalnej: wielość oraz dynamika wzorów*, Kraków 17–18 września 1999.
- X Zjazd Polskiego Stowarzyszenia Szkół Pracy Socjalnej, seminarium naukowe nt. *Obszary pracy socjalnej w teorii i praktyce*, Poznań, 11–12 października 2000.
- XI Zjazd Polskiego Stowarzyszenia Szkół Pracy Socjalnej, seminarium naukowe nt. *Kształcenie do profesji społecznych w Polsce. Stan i perspektywy*, UŁ – Łódź, 6 czerwca 2001.
- XII Zjazd Polskiego Stowarzyszenia Szkół Pracy Socjalnej, seminarium naukowe nt. *Działania społeczne w pracy socjalnej na progu XXI wieku*, UWM Olsztyn, 25–27 września 2002.
- XIII Zjazd Polskiego Stowarzyszenia Szkół Pracy Socjalnej, seminarium naukowe nt. *Praca socjalna wobec wyzwań teraźniejszości i przyszłości*, Opole–Kamień Śląski, 23–24 października 2003.
- XIV Zjazd Polskiego Stowarzyszenia Szkół Pracy Socjalnej, seminarium naukowe nt. *Praca socjalna w sektorze pozarządowym. Z problemów działania i kształcenia*, Wydział Nauk Humanistycznych USz w Szczecinie, w dniach 19–20 października 2004.
- XV Zjazd Polskiego Stowarzyszenia Szkół Pracy Socjalnej, seminarium naukowe nt. *Badania w pracy socjalnej/społecznej – przegląd dokonań i perspektywy*, UŁ w Łodzi, w dniach 11–12 października 2005.
- XVI Zjazd Polskiego Stowarzyszenia Szkół Pracy Socjalnej, seminarium naukowe nt. *Różne oblicza pracy socjalnej w teorii i praktyce*, Akademia Świętokrzyska, Kielce 11–12 października 2006.
- XVII Zjazd Polskiego Stowarzyszenia Szkół Pracy Socjalnej, seminarium naukowe nt. *Praca socjalna i polityka społeczna – obszary współdziałania wobec wykluczenia społecznego*, UKW w Bydgoszczy, Ciechocinek, 9–11 października 2007.
- XVIII Zjazd Polskiego Stowarzyszenia Szkół Pracy Socjalnej, seminarium naukowe nt. *Praca socjalna między służbą społeczną a profesją*, URz Rzeszów, 9–10 października 2008.
- XIX Zjazd Polskiego Stowarzyszenia Szkół Pracy Socjalnej, seminarium naukowe nt. *Wielość przestrzeni pracy socjalnej – związki kontekstów teoretycznych i praktycznych*, UMCS Lublin, 20–21 października 2009.
- XX Zjazd Polskiego Stowarzyszenia Szkół Pracy Socjalnej i seminarium naukowe *Praca socjalna – przeszłość, teraźniejszość, przyszłość*, Wrocław, 19–20 października 2010.

- XXI Zjazd Polskiego Stowarzyszenia Szkół Pracy Socjalnej i seminarium naukowe nt. *Ewaluacja w pracy socjalnej – znaczenie dla rozwoju badań, kształcenia, praktyki*, UwB Białystok, 25–26 października 2011.
- XXII Zjazd Polskiego Stowarzyszenia Szkół Pracy Socjalnej i seminarium naukowe *Kobiety w pracy socjalnej*, Instytut Socjologii, UAM Poznań, 17–19 października 2012.
- XIII Zjazd PSSPS połączony z seminarium naukowym na temat: *Badania nad pracą socjalną. Stan aktualny i perspektywy*, UG w Gdańsku, 23–25 października 2013.
- XXIV Zjazd PSSPS i Seminarium Naukowe pt. *Rodzina w pracy socjalnej*, UMK w Toruniu, 5–7 listopada 2014.
- XXV Zjazd Polskiego Stowarzyszenia Szkół Pracy Socjalnej seminarium naukowe nt. *Praca socjalna: Kształcenie. Profesja. Dyscyplina naukowa*, UKSW Warszawa, 21–23 października 2015.
- XXVI Zjazd Polskiego Stowarzyszenia Szkół Pracy Socjalnej (PSSPS) i seminarium naukowe pt. *Transgresje w pracy socjalnej*, USz w Szczecinie, 27–28 października 2016.
- XXVII Zjazd Polskiego Stowarzyszenia Szkół Pracy Socjalnej i seminarium naukowe pt. *Środowisko i społeczność lokalna jako przestrzenie pracy socjalnej*, UKW Bydgoszcz, 18–20 października 2017.
- XXVIII Zjazd Polskiego Stowarzyszenia Szkół Pracy Socjalnej i seminarium naukowe pt. *Projektowanie w pracy socjalnej – od badania do działania*. Wydział Nauk Społecznych, UWM w Olsztynie, 17–19 października 2018.
- XXIX Zjazd Polskiego Stowarzyszenia Szkół Pracy Socjalnej, seminarium naukowe nt. *Praca socjalna w świecie wartości – od aksjologii przez edukację ku praktyce*, UJ Kraków, 23–25 października 2019.
- XXX Zjazd Polskiego Stowarzyszenia Szkół Pracy Socjalnej, seminarium naukowe pt. *Tradycja dla przyszłości – w poszukiwaniu polskiej szkoły pracy socjalnej*, UŁ Łodzi w dniach 23–25 września 2021.

THIRTY YEARS OF THE POLISH ASSOCIATION OF SOCIAL WORK SCHOOLS

ABSTRACT

The existence of an institutional and organizational space in which researchers, teachers of social work schools and social workers carry out research and education is an important condition for shaping the identity of social work. Such a specific space has been created for over thirty years by the Polish Association of Social Work Schools.

The discussion on the role of the Association in the promotion of research and academic standards of education for social work – is a personal reflection of the author on the contribution of the organization in creating a symbolic and real space for the development of social work as a professional activity and discipline, as well as the exchange of ideas and theoretical and practical experi-

ence of social work in Poland. Not without significance is the contribution of PSSPS in creating scientific and didactic cooperation on an international basis. In the article, the author tries to recreate certain events from the past of PSSPS, as well as the spaces of experience of the community of Members, by participating in annual conventions, which, according to R. Koselleck, become a modernized past, creating the present and determining the future of the Association.

KEYWORDS: Polish Association of Schools of Social Work, past and identity, education for social work